

RAPPORT

Vässade polisverktyg mot den organiserade brottsligheten

2007-11-13

Folkpartiet

Åtgärder i korthet

1. Skapa ett svenskt FBI. Förstärk Rikskriminalpolisen med en enhet som bekämpar den organiserade brottsligheten. Enheten ska ha mandat att prioritera och leda operationer mot organiserad brottslighet.
2. Skapa ett nationellt underrättelsecentrum där alla myndigheter som på ett eller annat sätt möter den organiserade brottsligheten samverkar. Ska vi ha en chans mot denna sorts kriminalitet måste vi undvika att brottslingarna kan använda myndigheternas bristande utbyte av information till sin fördel.
3. Gör det Operativa rådet mer handlingskraftigt och permanent. Operativa rådet är i dag ett frivilligt projekt mellan rikspolisens, länspolismyndigheterna och andra myndigheter såsom Skatteverket och Kronofogden med målet att koordinera operativa insatser i landet. Frivilligheten gör att gemensamma insatser inte alltid får det stöd som krävs.
4. Regionala underrättelsecentrum (RUC) motsvarar ungefär Operativa Rådet på lokal nivå och finns i storstadsregionerna. Fler RUC bör inrättas så att hela Sverige täcks in. Försäkringskassan, länsstyrelserna och kommunerna bör dessutom ingå.
5. Skydda våra brottsbekämpande tjänstemän. Ge hotade bättre skydd för den personliga integriteten. En sekretessmarkering som görs vid en myndighet ska kunna omfatta alla myndigheter. Inför tydliga sanktioner mot telebolag som bryter mot tystnadsplikten och lämnar ut hemliga telefonnummer till obehöriga.
6. Utveckla det europeiska samarbetet så att brottsbekämpande myndigheter kan vara lika gränsöverskridande som brottsligheten. Idag styr prestige och misstänksamhet i en allt för stor utsträckning.
7. Polisen behöver moderna verktyg. Det lagförslag om buggning som Alliansregeringen har kommit överens om och som nu behandlas av riksdagen är nödvändigt. Genom att polisen får använda hemlig rumsavlyssning ökar möjligheterna att döma dem som leder och organiserar den grova brottsligheten när det gäller handel med narkotika, vapen och människor.
8. Provokation bör i högre grad vara tillåten för polisen för att komma åt den grova brottsligheten. Det bör inte vara ett krav att alla andra utredningsmetoder är uttömda för att provokation ska vara tillåten.
9. Inrätta helgjourer hos domstolarna så att polisen kan få tillstånd att utföra telefonavlyssning även utanför kontorstid.
10. Låt polisen, med åklagares godkännande, kunna "frysa" bankkonton. Ekonomisk brottslighet är en av de mest inkomstbringande kriminella aktiviteterna. Genom att tillfälligt stoppa flödet av misstänkta pengar mellan konton kan vi säkra bevis och säkra stora ekonomiska belopp.
11. "Go for the money". Utöka möjligheterna till förverkande av pengar eller egendom vid allvarlig brottslighet som knarkbrott, människohandel, samt förmögenhetsbrott och utpressning. Penningtvättslagstiftningen måste skärpas.

Innehåll

Åtgärder i korthet	2
Innehåll	3
Den organiserade brottsligheten i Sverige	4
Inledning.....	4
Den systemhotande brottsligheten år 2007	4
Polisens organisation	7
Stärk Rikskriminalpolisen – skapa ett svenskt FBI	7
Inför ett nationellt underrättelsecentrum.....	8
Öka utbytet av information om kriminella.....	8
De systemhotande angreppen mot den enskilde.....	9
Den enskildes utsatthet.....	9
Ett ökat skydd för den enskilde tjänstemannen	9
Garanterade säkerheten för brottsoffer och vittnen	9
Rätt till hemligt telefonnummer.....	10
Straffets miniminivå bör höjas	10
Skydda personuppgifter	10
Utvidga lagen om besöksförbud.....	11
Al Capone-strategi	12
Operativa rådet bör permanentas.....	12
Al-Capone-strategi.....	12
Inför Regionala underrättelsecentrum i hela landet.....	13
Polisens lagliga verktyg	14
Trubbiga verktyg	14
Tillåt hemlig rumsavlyssning.....	14
Telefonavlyssning på helgerna	14
Provokation	14
Frysning av konton.....	15
Reformera reglerna om förverkande	15
Samverkan inom EU - Gör europeisk polis gränslös	15

Den organiserade brottsligheten i Sverige

Inledning

Den är inte alltid lätt att se. Enskilda fall av mord, värdetransportrån, hot och andra brott som figurerar i media ser ut att vara just bara enskilda brott. Men sanningen är att det under det senaste decenniet skett en förändring av vilken kriminell verksamhet våra myndigheter har att bekämpa. Det finns idag utvecklade avancerade kriminella nätverk som systematiskt urholkar vår rättsstat. Nätverk som verkar i hela vårt land och internationellt med ett skrupelöst sinne för att bli rika och få makt oavsett mänskligt lidande och ekonomiska kostnader.

Sverige ska vara ett öppet och fritt land. Människor ska både kunna vara och känna sig trygga. Medborgare som visar varandra tillit och respekt ger grundförutsättningar för att bygga ett välfärdssamhälle. Det förutsätter att varje individ känner ansvar och inte missbrukar välfärdssamhällets möjligheter och inte heller begår brott. Det kräver ett effektivt och rättssäkert system för att bekämpa brottslighet, att gärningsmän döms och att brottsoffer får stöd och kompensation för skador och lidande.

Ett land med låg brottslighet har större möjligheter att lyckas med att utveckla rättsstaten och värna de mänskliga fri- och rättigheterna än en stat som är starkt påverkad av kriminalitet. Det ger även godare förutsättningar för en fungerande ekonomi där aktörer kan handla i frihet och med tryggheten om att avtal gäller och att konkurrensen är rättvis.

Alliansregeringen har förstärkt grunden för att kunna utmana den organiserade brottsligheten. Genom att göra den största satsningen i historien på rättväsendet finns nödvändiga förutsättningar. Med målet att det år 2010 ska finnas 20 000 poliser har vi manskaper för uppgiften. Men den ”rättsliga infrastrukturen”- hur våra brottsbekämpande myndigheter är organiserade och vilka verktyg vi ger dem – behöver också en ordentlig kraftinjektion.

Folkpartiet liberalerna vill ta ytterligare ett tydligt steg i kampen mot den organiserade brottsligheten. Det är en mänsklig rättighet att inte bli utsatt för brott. För oss handlar det om att slå vakt om en socialliberal samhällsordning i kampen mot ett system där kriminella dikterar villkoren för vissa näringar, hotar anställda inom rättväsendet och skrämmar individer till tystnad.

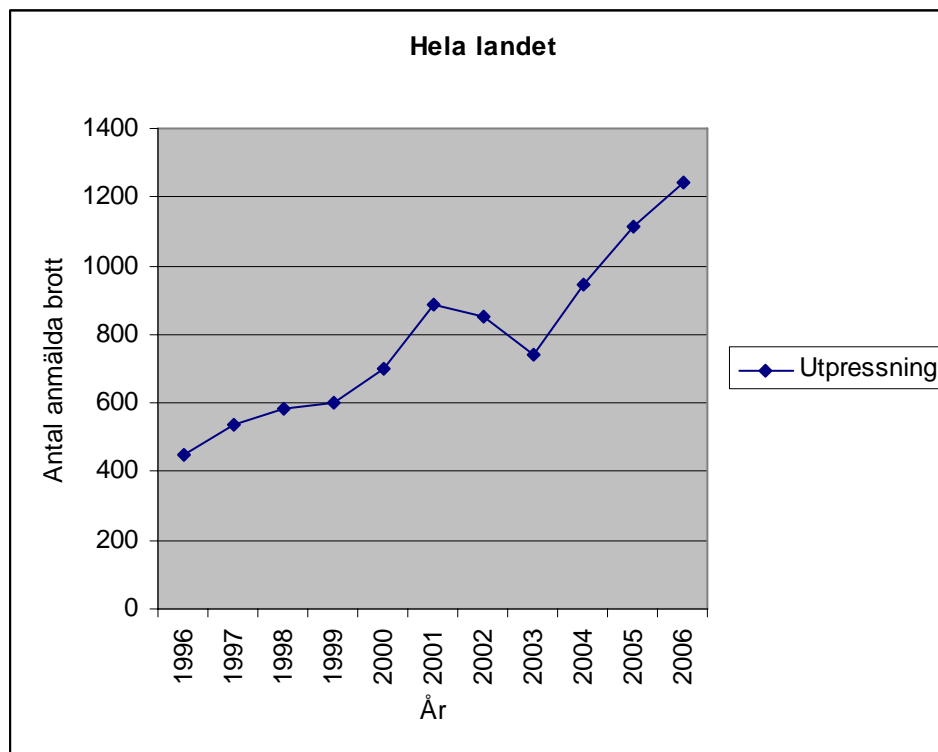
Folkpartiets åsikt är klar. Det är hög tid att prioritera den organiserade brottsligheten i allt från riksdagens lagstiftande till den enskilde polisens uppmärksamhet.

Den systemhotande brottsligheten år 2007

De vanligaste brotten som begås av de organiserade nätverken i Sverige är smuggling och narkotikahandel. Under 2006 beslagtogs sammanlagt 105 kg heroin vid 704 olika tillfällen av svensk polis. Under samma år beslagtogs 626 kg cannabis vid 6 771 tillfällen och 398 kg amfetamin vid 6 160 tillfällen. Samtidigt råder det inget tvivel om att med dagens organiserade brottslighet så kan polisen inte stoppa mer än en bråkdel av narkotikahandeln.

För att klara av att föra knarket från utlandet, över gränsen, via mellanhänder och langare, till missbrukarledet krävs en utvecklad organisation och effektiv arbetsfördelning. De upparbetade kanalerna kan enkelt byta nisch från knark till vapen, från sprit till handel med människor för sexuella ändamål osv. Ökat samarbete brottslingar emellan har resulterat i multikriminella

grupper som är kompetenta att planera, organisera och genomföra avancerade brott. Kunskap om polisens arbetssätt sprids inom de kriminella miljöerna och det blir allt svårare för polisen att komma åt dem som ytterst styr den organiserade brottsligheten.

Källa: BRÅ

Utpressning är en annan vanlig form av brott som begås av organiserad brottslighet. I takt med att den grova organiserade brottsligheten vinner terräng har utpressningsbrotten ökat. Idag är det tre gånger så många anmälda fall av utpressning än för tio år sedan. Motivet bakom utpressning är oftast att gärningsmännen ser en chans att enkelt få in pengar. Det handlar om skulder, både påhittade och verkliga, böter, eller skadestånd, för något målsäganden påstås ha sagt eller gjort, och om fordringar som överlåtit till kriminella nätverk.

Organiserad brottslighet verkar överallt i Sverige. Under tolv års socialdemokratiskt styre lades över 100 polisstationer ned och av allt att döma har MC-klubbarna utanför storstäderna valt att etablera sig på just de orter i Dalarna, Värmland och Västmanland där polisen tvingats reducera sin verksamhet och bemanning på grund av ekonomiska realiteter. När polisen har flyttat ut har nätverken flyttat in. All erfarenhet visar att polisens närvaro ute på fältet är a och o. Det gäller både på landsbygden och i stora städer.

Alla vill inte att rättvisa skipas av staten. Den organiserade brottsligheten tar saken i egna händer. De ägnar sig åt att på olika sätt manipulera rättsväsendet utifrån sina egna intressen. Denna brottslighet är därmed systemhotande. Grundvalarna för demokratin

Definition av organiserad brottslighet

Alla medlemsländer i EU använder samma kriterier för att definiera "organiserad brottslighet". Några av kriterierna måste alltid föreligga, bland annat samarbete mellan fler än två personer, verksamhet över en längre tid samt att motivet för kriminaliteten är strävan efter vinning och/eller makt. Därutöver finns det ett antal kriterier som kan, men inte behöver, präglade brottsligheten, till exempel verksamhet på internationell nivå, användande av våld eller andra metoder för hot, någon form av disciplin och kontroll. Människohandel, narkotikasmuggling, handel med vapen och terrorism är exempel på internationell, organiserad brottslighet.

hotas då de försöker påverka eller manipulera viktiga samhällsfunktioner. Det handlar om brott som påverkar rättskedjan, våld mot tjänsteman, övergrepp i rättssak, utpressning och korruption. MC-gängen står för en stor del av den systemhotande brottsligheten och deras supportergäng begår idag dubbelt så många systemhotande brott som vad Hells Angels och Bandidos gjorde under 1990-talet.

Polisens organisation

Stärk Rikskriminalpolisen – skapa ett svenskt FBI

Den organiserade brottsligheten finns i hela Sverige. De bedriver och flyttar verksamhet över hela landet. Att polisen har en samordnad och lika hård bevakning av den organiserade brottsligheten överallt i landet är en grundförutsättning för att kunna bekämpa den, annars utnyttjar ligorna svagheterna i olika län. Lika lite som mc-gängen bryr sig om landsgränserna bryr de sig om länsgränserna.

Idag har Sverige en polis som i stora drag är decentraliserad. De största utredningsresurserna finns på länsnivå och endast under vissa förutsättningar används nationella polisiära enheter. En organisation som främst har sin kapacitet och operativa kraft hos de 21 länspolismyndigheterna har många fördelar genom att besluten tas närmare medborgarna och eftersom olika delar av landet kräver olika sorts polisarbete. En sådan organisation passar de flesta områden som polisen har på sitt bord, men inte alla.

Polisen har idag ett organisatoriskt handikapp för uppgiften att komma åt den allt mer sofistikerade och avancerade brottslighet som organiserade grupper gör sig skyldiga till.

Hos storstadsregionerna finns idag resurser avsatta att hantera organiserad brottslighet. Men hos de mindre länen är det däremot ofta bristande förutsättningar. Att utreda dessa svåra brott tar stora resurser hos en liten länsmyndighet. Samtidigt är poliser på mindre orter mer utsatta då de är mer igenkända. Flera mindre polismyndigheter är i starkt behov av ytterligare hjälp från nationell nivå.

Förutsättningarna försvåras även av att länen inte har samma medvetenhet av problemet. Skillnaden i medvetenhet kan vara häpnadsveckande. Det finns län som inte anser sig ha någon organiserad brottslighet alls, något som förstås inte är fallet. Det är ett riksintresse att bekämpa denna nationella kriminella verksamhet men arbetet begränsas idag av de olika lärens lokala prioriteringar. Så länge vi inte har enhetlig syn och beskrivning av verkligheten kommer Sveriges samlade förmåga att kunna hantera den organiserade brottsligheten att lida.

Rikskriminalpolisen har idag ansvar för insamlandet av underrättelser rörande organiserad brottslighet. Med dagens organisation blir även det arbetet svårt då inga verktyg finns för att kontrollera att all relevant information inhämtas. När det gäller operativt arbete måste Rikskriminalpolisen ha tillstånd av länspolismästaren för att jobba i ett län. Endast då grov brottslighet är av riksomfattande karaktär, vilket är sällsynt, har Rikspolisens mandat att ansvara för en utredning.

Uppfattningen att polisens arbete mot den organiserade brottsligheten inte är optimal har inte minst poliserna själva enligt en färsk enkät från Polisförbundet¹. Det är inte konstigt att ytterst få poliser angav att de är nöjda som det är och att 57 procent anser att förutsättningarna kan klart förbättras. Däremot är det anmärkningsvärt att en av tre poliser anger att förutsättningarna för att bekämpa den organiserade brottsligheten är rent av oacceptabla.

Det här föranleder Folkpartiet att dra slutsatsen att Sverige kan behöva skapa ett "Svenskt FBI" genom att förstärka Rikskriminalpolisen med en enhet som bekämpar den organiserade och

¹ Polisförbundet undersökning 2007: "Polisens förutsättningar att arbeta mot den grovt organiserade brottsligheten"

systemhotande brottsligheten. Folkpartiet vill se en handlingskraftig rikskriminalpolis som kan agera snabbt och kraftfullt överallt. Enheten ska ha mandat att prioritera och leda operationer i hela landet. Detta behövs i synnerhet för att förstärka de mindre länspolismyndigheterna och då prioriteringar behöver göras ur ett riksperspektiv.

Inför ett nationellt underrättelsecentrum

Sverige är ett för litet land för att ha råd med stuprörstänkande och att resurser byggs upp parallellt. Den nationella insatsstyrkan inrättades t.ex. för att kunna bekämpa terrorism men det är helt rätt att den också används för tillslag mot organiserad brottslighet istället för att sitta sysslös i väntan på ett eventuellt terroristangrepp. Det är resurseffektivt och förbättrar kampen mot organiserad brottslighet.

Däremot är det mycket olyckligt att det fortfarande finns alldeles för mycket stuprörstänkande på underrättelseinhämtningens område. Varje brottsbekämpande myndighet liksom övriga civila och militära myndigheter, som har andra uppgifter men vilka är inblandade i av stävja brott, sitter med varsina egna underrättelseorganisationer.

Folkpartiet vill inrätta ett gemensamt underrättelsecentrum, förslagsvis inom ramen för Säkerhetspolisens organisation. Underrättelse- och analys-enheterna vid polisen, Säkerhetspolisen, Migrationsverket, Tullverket, Kustbevakningen, Militära underrättelsetjänsten, FRA, KBM, Ekobrottsmyndigheten och Skattemyndigheten bör alla kunna dra fördel av en gemensam överbyggnad för att stärka underrättelsearbetet gentemot inte bara terroristhot utan även organiserad brottslighet.

Öka utbytet av information om kriminella

En viktig del i det nationella underrättelsearbetet är att olika myndigheter lättare ska kunna komma åt varandras uppgifter om enskilda kriminella. Dagens polisdatalag är föråldrad och försvårar informationsutbytet inte bara mellan polisen och andra myndigheter, utan också mellan olika regionala polismyndigheter. Det är inte rimligt att polisen i Borås inte enkelt kan se om deras misstänkte också är misstänkt för brott i Umeå; problem som varit kända sedan lagen sist ändrades 1999. För att förebygga och beivra grov brottslighet måste en polismyndighet få väsentligt ökade befogenheter att ge andra polismyndigheter eller övriga brottsbekämpande myndighet tillgång till uppgifter om enskilda kriminella. Av integritetsskäl är det viktigt att denna befogenhet tar sikte på särskilt allvarliga brott samt personer som misstänks vara yrkeskriminella (Y-markerade). Folkpartiet anser därför att det är mycket viktigt att lagen ändras så att alla berörda myndigheter på ett effektivt sätt kan samverka i informationsutbyte om grovt kriminella.

De systemhotande angreppen mot den enskilde

Den enskildes utsatthet

Enligt en undersökning från Brottsförebyggande rådet framkom att 12 procent av domare, åklagare, anställda inom Polisen, Tullen, Kustbevakningen, Skatteverket och Kronofogdemyndigheten utsatts för allvarliga trakasserier, hot och/eller våldshandlingar².

Den enskilde brottsbekämpande tjänstemannen är inte mindre människa än någon annan av oss. Han eller hon har en familj som väntar där hemma och ett liv som ska fungera harmoniskt utanför sin yrkesroll. När större kriminella organisationer som exempelvis ett mc-gäng slår sig ner i en mindre stad måste vi vara beredda på den förändrade verklighet detta innebär för den enskilde polismannen, åklagaren eller annan offentlig tjänsteman. Det är därför viktigt att samhället ger största möjliga stöd och bästa förutsättningar för att den tuffa arbetsmiljön ska gå att hantera.

Den organiserade brottslighetens kanske värsta sida är att den inte drar sig för att på ett systemhotande sätt ge sig på enskilda brottsbekämpande tjänstemäns privatliv. Många av våra poliser, åklagare, domare, kronofogdar m.fl. utsatts för trakasserier, hot och förföljelse av personer som är på kant med rättvisan. Flera allvarliga incidenter har ägt rum där domare och åklagare har blivit knivskurna, utsatta för mordbränder och drabbats av andra övergrepp. Många vittnar om känslan av att personer som de haft att göra med i sin yrkesutövning håller vederbörande ”under uppsikt”. Andra är utsatta för så kallad stalkning som innebär att en person förföljer och på olika sätt övervakar, kontaktar och trakasserar sitt offer. Beteendet kan vara mycket integritetskränkande för offret och dennes familj. Den pressade situationen leder till att personal väljer att lämna rättsväsendet och går till andra yrken. Det är naturligtvis utomordentligt allvarligt att de som har till uppgift att upprätthålla rättsstaten och tillämpa våra demokratiskt beslutade lagar hindras från att fullgöra sina arbetsuppgifter.

Ett ökat skydd för den enskilde tjänstemannen

Säkerheten i domstolarna kan öka genom att fler säkerhetskontroller görs. Fler åtgärder behövs också för att skydda personalens säkerhet på fritiden. Folkpartiet har länge föreslagit att en ny brottsrubricering förs in i Brottsbalken, förbud mot s k stalkning. Därför är det positivt att Alliansregeringen har tillsatt en utredning som bl.a. ska se över hur en bestämmelse mot stalkning bäst kan utformas. Med en mer aktivt agerande rikskriminalpolis kommer också de lokala polismännen inte behöva ha sitt ansikte i första led när insatser ska göras mot organiserad brottslighet.

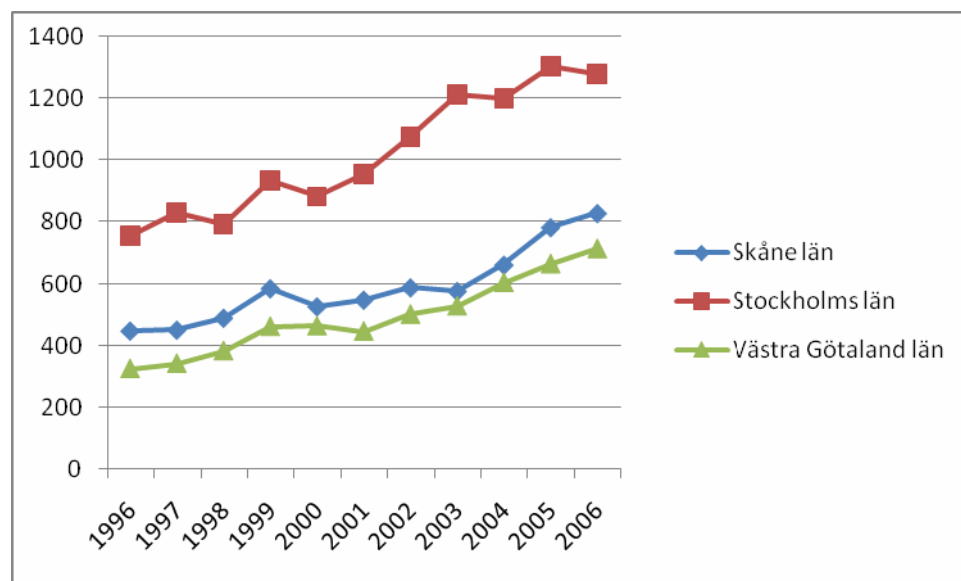
Garanterat säkerheten för brottsoffer och vittnen

Vår rättsordning är helt beroende av att det finns människor som vill, kan och törs vittna. Det är en medborgerlig skyldighet att vittna. När människor skräms till tystnad eller till att ljuga inför rätten, begå mened, är detta ett allvarligt hot mot rättsskipningen och rättssäkerheten. Mellan åren 1996 och 2006 ökade antalet anmälda brott för övergrepp i rättsak med 87 procent i hela landet. Av naturliga skäl kan man anta att mörkertalet är mycket stort. Samtidigt

² Brå-rapport 2005:18 Otillåten påverkan riktad mot myndighetspersoner, (1 jan 94- tom sommaren -05)

som vi alla har vittnesplikt har staten en skyldighet att garantera vittnen och andra bevispersonernas säkerhet.

Anmälda brott av övergrepp i rättssak/övriga brott mott allmän verksamhet (källa: BRÅ)

Målsäganden och vittnen måste få adekvat skydd. Säkerheten för företag, exempelvis en restaurang som blivit utsatt för utpressning, ska kunna garanteras även efter en polisanmälan. En näringsidkare ska helt enkelt inte behöva flytta sin verksamhet på grund av hotelser från kriminella.

Rätt till hemligt telefonnummer

Enligt Post- och telestyrelsen lämnar en tredjedel av teleoperatörerna ut hemliga telefonnummer till företag som tillhandahåller nummerupplysning³. Detta är ett allvarligt problem för de personer som berörs. Post- och telestyrelsen bör ges ökade möjligheter att ingripa mot företag som bryter mot tystnadsplikten. De företag som offentliggör hemliga telefonuppgifter bör åläggas sanktioner.

Straffets miniminivå bör höjas

Straffmaximum för övergrepp i rättssak höjdes för några år sedan. Straffskärpningen har hittills givit begränsad effekt. Folkpartiet menar att det för att markera allvaret med den systemhotande brottsligheten behövs en skräpning av straffets miniminivå.

Skydda personuppgifter

Namn på målsägande, vittnen och tilltalade blir offentliga i och med att förundersökningsprotokoll överlämnas till domstol och åtal väcks. För att skydda den personliga integriteten kan en hotad person få en sekretessmarkering i folkbokföringsregistret som överförs till andra myndigheter, eller vid allvarliga fall kan skattemyndigheten besluta om kvarskrivning. Svagheten med sekretessmarkering är att skyddet inte är absolut, och varje

³ Post- och telestyrelsen, Tystnadsplikt och hantering av abonnentuppgifter

myndighet gör sin egen sekretessprövning. Det är inte uteslutet att uppgifter som var tänkta att skyddas ändå offentliggörs på grund av att tjänstemän på olika myndigheter gör olika bedömning av behovet av sekretess. En sekretessmarkering som görs vid en myndighet ska kunna omfatta alla myndigheter.

Utvidga lagen om besöksförbud

Lagen om besöksförbud bör utvidgas. Det område som den som ålagts med besöksförbud inte får vistas i ska kunna omfatta delar av, eller en hel kommun. Den som bryter mot ett besöksförbud ska kunna åläggas elektronisk övervakning, t.ex. med fotboja. Det är också angeläget polisen ger adekvat stöd inom ramen för befintliga vittnesskyddsprogram. Alliansregeringens pågående utredning om Förstärkt skydd för personer som utsätts för hot eller förföljelse (Stalkningsutredningen), är ett bra steg på vägen för ett samlat grepp om de insatser som behöver förstärkas.

AI Capone-strategi

Operativa rådet bör permanentas

Operativa rådet är sedan sommaren 2006 det samarbetsorgan där polisen arbetar tillsammans med andra myndigheter för att kraftsamla mot den organiserade brottsligheten. Rådet leds av chefen för Rikskriminalpolisen och består av representanter för Sveriges polismyndigheter samt Skatteverket, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Tullverket och Säkerhetspolisen.

Folkpartiet menar att arbetet är mycket viktigt och vi måste fortsätta utveckla det Operativa rådet. Idag bygger rådet på frivillighet. Rikskriminalchefen kan inte peka med hela handen och det medför oklarheter kring ansvar och handlingsmandat. Vid större operationer mot organiserad brottslighet kommer bestämdhet och snabbhet vara väsentligt. Det är därför viktigt att det operativa rådet får en mer klargjord ansvarsbeskrivning och kan agera med större bestämdhet. Eftersom kampen mot den organiserade brottsligheten kräver uthållighet behöver Operativa rådet permanentas.

AI-Capone-strategi

En viktig anledning till att vi behöver ett starkt och handlingskraftigt Operativt råd är att många brott som kanske inte är de mest spektakulära kan vara framgångsrika vägar för att försvåra den organiserade brottslighetens tillvaro. Där kan andra myndigheter vid sidan av polisen spela en viktig roll.

För ett par år sedan presenterade Brottsförebyggande rådet en undersökning som visade att nära 80 procent av socialförsäkringsfuskarna tidigare hade dömts för andra brott⁴. Många tecken tyder på att fusk med bidrag och skatter är utbrett inom de kriminella nätverken och bidrar till medlemmarnas försörjning. En strategiskt viktig åtgärd mot den organiserade brottsligheten är därför att granska de nätverkskriminellas missbruk av välfärdssystemen. Det finns dessutom skäl att utgå från att nätverkens medlemmar även på andra områden begår lagbrott. I en kartläggning som Göteborgs-Posten⁵ gjorde under våren 2006 framkom att endast sex av Bandidos totalt 35 medlemmar i Göteborg har körkortsbehörighet för motorcykel. Detta trots att det står i klubbens stadgar att man måste ha och köra en Harley Davidson!

Under våren 2006 rapporterade media om att Polisen och Försäkringskassan i Stockholm gjort gemensam sak. Det kom fram att drygt 40 procent av Hells Angels medlemmar i Stockholm var sjukpensionärer. I en av Hells Angels supporterklubbar var sju av tio medlemmar sjukskrivna på grund av depression. De flesta var sjukskrivna av samma läkare, som senare varnades av Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd (HSAN)⁶ för att ofta sjukskriva patienter under långa perioder utan adekvata medicinska underlag, då dokumentation och uppföljning brustit och orsaken till sjukskrivningarna saknats. Det visar ytterligare behovet av att det behövs fler kontrollstationer i socialförsäkringssystemet.

⁴ BRÅ Rapport 2005:10 När olyckan inte är framme – bedrägeri mot allmän och privat försäkring, samt Tomas Falk, expert på Försäkringskassan.

⁵ GP 2006-04-30

⁶ HSAN 3123/05:A5

Al Capone hamnade till sist inte i fängelse för mord eller rån, utan för skattefusks. Genom att ha en "Al Capone"-strategi kan myndigheter tillsammans i det operativa rådet ge förutsättningar att fälla personer från den organiserade brottsligheten oavsett för vilket brott det kan handla om.

Inför Regionala underrättelsecentrum i hela landet

Al Capone-strategin lyckas bäst om den genomförs både nationellt och regionalt. De försök med regionala underrättelsecentrum (RUC) som startats i Västra Götaland och som sedan efterföljdes av Skåne och Stockholm är ett positivt initiativ och bör utvecklas så att varje län deltar i ett sådant motsvarande samarbete.

Utanför storstadslänen samverkar övriga 18 länspolisier kring organiserad brottslighet i tre samverkanregioner. Dessa samverkansområden inkluderar 6 polismyndigheter vardera och leds från Karlstad, Umeå respektive Norrköping. Detta kan utgöra stomme för att bygga regionala underrättelsecentrum i hela Sverige.

Genom dessa regionala underrättelsecentrum har Skatteverket, Kronofogdemyndigheten, Ekobrottsmyndigheten och Tullen kunnat samarbeta på ett betydligt mer effektivt sätt än tidigare och lokalt på den nivå som de flesta myndighetsbeslut tas. För att kunna granska kriminellas användande av socialförsäkringar och tillstånd för affärsverksamhet behöver Försäkringskassan, Länsstyrelsen och kommunerna delta i de Regionala Underrättelsecentrumen. De saknas där idag.

Polisens lagliga verktyg

Trubbiga verktyg

En regerings främsta uppgift är att skydda sina medborgare. Den socialdemokratiska regeringen hade tolv år på sig att rusta Sverige för att kunna möta dagens och morgondagens organiserade brottslighet. Men idag står polisen fortfarande med verktyg som är trubbigare än våra nordiska grannars och övriga Europa.

Tillåt hemlig rumsavlyssning

Folkpartiet och Alliansregeringen har uttalat en tydlig ambition att vässa polisens verktyg i kampen mot den organiserade brottsligheten. Våren 2007 kom allianspartierna överens om ett lagförslag som ger polisen möjlighet att använda hemlig rumsavlyssning (s k buggning) mot grov brottslighet. Samtidigt föreslår regeringen skärpta rättssäkerhetsgarantier bl.a. genom att införa en särskild Säkerhets- och integritetsskyddsnämnd. Det är nu mycket viktigt att förslagen får grönt ljus i riksdagen så att de kan genomföras skyndsamt. Genom att polisen kan använda hemlig rumsavlyssning ökar möjligheterna att döma dem som leder och organiserar den grova brottsligheten när det gäller handel med narkotika, vapen och människor för sexuella ändamål.

Telefonavlyssning på helgerna

En central del i den organiserade brottsligheten är försäljning av narkotika. För att följa narkotikans distributörer använder sig polis och åklagare i stor omfattning av telefonavlyssning. Detta är brottsaktörerna medvetna om och de byter därför telefonnummer snabbt och ofta. Det är då ett problem att domstolar som ger tillstånd till telefonavlyssning inte arbetar på helgerna. Narkotikadistributörer tar inte ledigt på helgerna och vi måste ge polisen möjlighet att samla in bevisning även när en ny telefon tas i bruk en fredag kväll. I kampen mot den organiserade brottsligheten måste landets domstolar vara beredda att jourtjänstgöra på helgerna. Det systemet finns redan vad gäller häktningar och bör nu utvidgas också till hemliga tvångsmedel som polisen bedömer inte kan vänta till måndagen.

Provokation

Polisen använder utan att det är reglerat i lag olika provokativa åtgärder. Bevisprovokation är tillåten, medan brottsprovokation är förbjuden. Gränsen mellan vad som är bevisprovokation och brottsprovokation är ofta mycket oklar. Detta skapar osäkerhet hos polisen. Den rättsliga osäkerheten bör klaras ut genom en lagreglering där provokation används som ett samlat begrepp för provokativa åtgärder.

Provokation bör i högre grad vara tillåtet när det gäller att komma åt grov brottslighet. Det bör t.ex. inte vara ett krav att alla andra utredningsåtgärder ska vara uttömda för att provokation ska vara tillåten. Provokation måste omgärdas av hög rättssäkerhet och beslut fattas av åklagare.

Frysning av konton

Ekonomisk brottslighet är en av de mest inkomstbringande brott som den organiserade brottsligheten gör sig skyldig till. Det är samtidigt ofta relativt avancerade brott som innebär utnyttjande av modern teknik. För att polisen ska ha en chans behövs snabba åtgärder som minskar intresset för ekonomisk brottslighet. Precis som finanspolisen efterlyst vill vi se att polisen med åklagares godkännande kan frysa konton som tillhör misstänkt kriminell verksamhet i avvaktan på brottsutredning.

Reformera reglerna om förverkande

Det får aldrig vara lönsamt att begå brott. Därför har Folkpartiet länge krävt att det ska bli lättare för domstolar att besluta att pengar och egendom som kommer från kriminell verksamhet ska förverkas. Medan våra grannländer i Norden fick förstärkt lagstiftning om utvidgat förverkande redan på slutet av 90-talet har denna lagstiftning, under socialdemokratiska regeringar, försumrats i Sverige. Penningtvättslagstiftningen är en närliggande lagstiftning som också måste skärpas.

Samverkan inom EU - Gör europeisk polis gränslös

Folkpartiet är en varm förespråkare av att människor ska kunna röra sig obehindrat i Europa. En effekt av ett öppnare Europa är samtidigt att också brottslingar kan röra sig friare. Man planerar ett brott i ett land, begår brottet i ett annat och förvarar bytet i ett tredje. Det behövs därför ett fungerande samarbete mellan Europas olika poliskårer och åklagarmyndigheter.

Folkpartiet vill att EU:s polisbyrå Europol utvecklas till en verklig europeisk polisstyrka med operativa befogenheter och större resurser – ett "Europas FBI". Europol bör inte bara samordna och föreslå gemensamma insatser som idag, utan kunna ha det yttersta polisiära ansvaret för brottsutredningar när fler länder är inblandade. Myndigheten ska kunna beordra spaningsåtgärder, samtida tillslag och husrannsakingar i flera länder – åtgärder som ett medlemsland får neka bara om särskilda skäl kan åberopas.

På motsvarande sätt behöver åklagarsamarbetet Eurojust utvecklas parallellt med utvecklingen av Europol. Det är genom Eurojust som Europol måste söka tillstånd för tvångsmedelsandvändning så som husrannsakan och telefonavlyssning.

Folkpartiet vill också att en gemensam europeisk polisiär insatsstyrkan sätts upp, som ska kunna hjälpa den nationella polisen i extrema fall och när sådan hjälp avropas. En utökad samövning av de nationella insatsstyrkorna som nu är på väg att beslutas om in EU är ett bra steg på vägen.

Folkpartiet anser att ett europeiskt vittnesskydds- och personsäkerhetsprogram bör utvecklas inom EU. Medlemsstaternas polismyndigheter måste ha väl utvecklade metoder för risk- och hotbedömningar. Detta skulle skapa helt nya möjligheter att skydda hotade personer jämfört med idag.

Den organiserade brottsligheten bryr sig inte om landsgränser. Tvärtom, de utnyttjar de faktum att polisen inte är europeiskt välorganiserat ännu. Det är dags att inse att utvecklingen av Europols och Eurojusts arbete måste gå före prestige och misstänksamhet. Vi har anledning att vara mer rädda för de danska brottslingarna än den danska polisen.